

Selvkærlighed

1) Kærlighed til Gud

Jesus sammenfatter loven i det dobbelte kærlighedsbud, og det første bud er kærlighed til Gud. (Matt 22, 37):

Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele sin sjæl og af hele dit sind.

Befalingen *Du skal elske* viser, at buddet er talt til menneskets nye vilje. Den form for kærlighed, der her er tale om, er altså koblet til viljen og styret af viljen.

Kærligheden kan defineres som en grundholdning, der rummer noget dynamisk i sig: Kærligheden vil blive til handling. Kærlighed vil virkeliggøres i det konkrete. Derfor taler vi om det dynamiske i kærligheden. Kærligheden kan indholdsbestemmes som hengivenhed for en anden, som det at give sig selv til en anden og som det at give sig selv hen for en anden. I kærligheden er der en stærk bevægelse fra en selv og til en anden. Kærligheden kan få forskellige former. I forhold til Gud er kærlighed vores lydighed.

2) Kærlighed til næsten

Jesus supplerer og taler om endnu et bud. (Matt 22,39):

Men der er et andet, som står lige med dette:

Du skal elske din næste som dig selv.

Du skal elske er en befaling, der er talt til viljen, og det er en befaling, der konkretiseres i handling (jf. vers 36). Det er den samme form for kærlighed i de to bud. *Din næste* er genstanden for denne kærlighed. *Din næste* er dit medmenneske, og det kan være dine nærmeste eller dine fjender og forfølgere (Matt 5,44).

Som dig selv er en sammenligning, der er knyttet til *din næste*. Ordene betyder, at næsten skal være som dig selv. Der skal ikke være forskel på næsten og dig selv, og det betyder, at du ikke skal behandle næsten anderledes, end du behandler dig selv. Buddet om næstekærlighed er en opfyldelse af lovens anden tavle, og det fjerde til tiende bud er da konkrete eksempler på, hvad kærlighed til næsten er. Disse bud definerer, hvad kærlighed til næsten betyder.

Definition af selvkærligheden

Det fjerde bud: *Ær din far og mor* beskriver, hvad kærlighed til næsten er. Det er at ære, respektere, adlyde (når man er barn), at vise omsorg for og at tage sig af. Næstekærlighed er at respektere og beskytte.

Det femte bud: *Du må ikke begå drab* beskriver, hvad næstekærlighed er. Det er ikke at slå ihjel i handling, i følelse (vreden), i hån og skældsord. Det handler om ikke at tage livet fra andre. Næstekærlighed er at beskytte næstens liv.

Det sjette bud: *Du må ikke bryde et ægteskab* beskriver, hvad næstekærlighed er. Det er ikke at bryde en andens ægteskab i handling eller seksuelt begær eller ved skilsmisse og indgåelse af nyt ægteskab. Næstekærlighed er at respektere ægteskabet og beskytte det.

Det syvende bud: *Du må ikke stjæle* beskriver, hvad næstekærlighed er. Det er ikke at stjæle fra andre. Det handler om beskyttelse og respekt for andres ejendom. Næstekærlighed er at respektere andres ejendele.

Det ottende bud: *Du må ikke vidne falsk mod din næste* beskriver, hvad næstekærlighed er. Det er ikke at lyve om andre og ikke at sprede falske rygter om andre. Det handler om at respektere en persons sandhed, ære, integritet. Næstekærlighed er at respektere andres ære.

Det niende bud: *Du må ikke begære din næstes hus* og det tiende bud: *Du må ikke begære din næstes hustru ...* beskriver, hvad næstekærlighed er. Det er at respektere andres ejendom

Det at elske næsten er altså at vise respekt og omsorg for forældre, for næstens liv, ægteskab, ejendom, sandhed og ikke at begære næstens hustru og ejendom. Næstekærlighed er også at vise konkret omsorg for andre og at hjælpe dem (Matt 5,42; 6,1-4 og Luk 10,25-37). Næstekærligheden er faktisk noget meget konkret og meget praktisk. Det er noget meget nært, for det er et forhold til personer, man er i berøring med.

Dette bud, og det gælder specielt orden *som dig selv*, er jo blevet noget omdiskuterede. *Som dig selv* er noget kontroversielle og har været genstand for visse debatter, og måske har en vis

grøftegravning fundet sted. Så lad os kikke lidt mere på dem ikke for at grave grøfterne dybere, men i håb om måske at skabe en fælles platform.

Ordene *du skal elske din næste som dig selv* forudsætter en selvkærlighed. Det forudsætter, at den troende elsker sig selv. For du skal elske næsten, som var han dig selv. Dette er klart. Det er ligeledes klart, hvilken form for kærlighed Jesus tænker på. Vi har set, at næstekærlighedsbuddet er en sammenfatning af det 4.-10. bud, og at disse bud illustrerer, hvilken form for kærlighed der er tænkt på. Det er denne konkrete og praktiske kærlighed, der består i omsorg og respekt for næstens ære, liv, ægteskab og ejendom. Buddet forudsætter en selvkærlighed hos den kristne og selvkærligheden er dette: En grundlæggende respekt for dig selv, beskyttelse af dig selv og omsorg for dig selv, dit liv og din sandhed (ære).

Den gyldne regel

Denne forståelse af den forudsatte selvkærlighed bekræftes af den gyldne regel. Det er jo sådan at Jesus kommer med endnu en sammenfatning af loven. Udover sammenfatningen i buddet om kærlighed til næsten, så sammenfatter han loven i den gyldne regel. Matt 7,12:

*Derfor: Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer,
det skal I gøre mod dem. Sådan er loven og profeterne.*

Den sidste sætning fortæller, at dette er en sammenfatning. Og den gyldne regel formulerer da det samme som næstekærlighedsbuddet. De siger det samme med forskellige ord. Den gyldne regel kan vi så bruge til at forstå næstekærlighedsbuddet.

Den gyldne regel fortæller, at kærligheden handler om noget konkret og praktisk. Det handler om *alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer*. Det handler om handlinger. Og ordene *alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer* svarer til som dig selv. Det svarer til den forudsatte selvkærlighed og fortæller, hvad den består i: Konkrete handlinger mod dig selv, en grundlæggende omsorg for dig selv, en respekt for dig selv og en beskyttelse af dig selv i handling og praksis. Ordene *det skal I gøre mod dem* svarer til, at du skal elske næsten. Kærligheden til næsten er altså identisk med kærligheden til dig selv – den forudsatte kærlighed.

Præciseringer

Buddet om at elske næsten og den gyldne regel forudsætter en selvkærlighed hos den troende. Den er forudsat. Og lad mig komme med nogle præciseringer.

A) Ordene *som dig selv* fortæller, hvordan du skal elske din næsten. Nemlig sådan som buddene siger, eller som den gyldne regel siger: Alt, hvad I vil, at menneskes skal gøre mod jer. Ordene *som dig selv* fortæller, hvordan vi skal elske næsten.

B) Ordene *som dig selv* er målestokken for din kærlighed til næsten. Næsten skal være som dig selv. På samme måde du elsker dig selv, skal du elske din næste. Ordene *som dig selv* er målestokken for vores kærlighed til næsten.

C) Den forudsatte selvkærlighed er ikke årsagen til, at vi elsker. Her er Bibelen klar – ja faktisk er den krystalklar. Vi elsker, fordi han elskede os først (1 Joh 4,19). Årsagen til at vi elsker finder vi i Guds kærlighed til os. Selvkærligheden er ikke årsag til næstekærligheden.

D) Næstekærlighedsbuddet rummer ikke en opfordring til at elske os selv. Der er mange, der har udlagt det sådan, at det rummer to bud. Dels et bud om, at du skal elske dig selv, og dels et bud om, at du skal elske din næste. Men det er ét bud. Det fremgår af buddets ordlyd. Og vi går ud over buddets ordlyd, hvis vi importerer et ekstra bud i det. Buddet er ét. Men og der er et men, for der er jo nogle kristne, hvor denne forudsatte selvkærlighed er gået i stykker. Det kan skyldes opdragelse, mobning og udstødelse i skole, blandt venner eller i ungdomskredsen. Det kan skyldes dårlig forkyndelse og et langt livs dårligere erfaringer. Selvbilledet lider. Her har vi et ansvar for at hjælpe gennem omsorg, samvær, sjælesorg, undervisning og forkyndelse, så at vor næste kan føres ind på en vej til heling og dannelse af denne sunde og gudvilledede selvkærlighed.

E) Buddet om at elske næsten som sig selv har fokus på næsten og med kærlighed til sig selv som noget forudsat, og det betyder, at der ikke er fokus på kærligheden til os selv. Det betyder, at der ikke er noget selvkredsende ved vores selvkærlighed. Den er ikke narcissistisk.

Sammenfatning og afgrænsning

Selvkærlighed kan defineres som

- at respektere sig selv – selvrespekt
- at beskytte sig selv – selvbeskyttelse
- at vise omsorg for sig selv
- at tage vare på sig selv

I kærligheden ligger en værdsættelse; den man elsker, værdsætter man. Selvkærlighed er derfor også en værdsættelse af en selv. Kærlighed er altså ikke det samme som selvudslettelse. Kærlighed defineres som vilje og handling, og det betyder, at kærlighed ikke er accept. Sådan defineres kærlighed ikke i Bibelen. Kærlighed er ikke følelse. Sådan defineres kærlighed ikke i Bibelen.

En definition af selvkærlighed lyder sådan: At tage vare på sit liv som gave og opgave